

muovaaja

muotoilu yrityksissä ja yhteiskunnassa

MUOVAAJA | 2 / 2022 | KÄÄNNEKOHTA

Sisältö

- 3** PÄÄKIRJOITUS
Miia Lammi
- 4** MUUTOSTA TEKEMÄSSÄ JA KOKEMASSA
Tommi Siljamäki
- 8** AITIOPAIKALLA KATSE KOHTI TULEVAA
Sanna Peltonen
- 12** LUOVAN YRITTÄJÄN DIGIMULLISTUS
Miia Lammi
- 14** TEKÖÄLYAVUSTEINEN TULEVAISUUS
Timo Ylikangas
- 17** PROJEKTI ESITTELY: AI 2 BUSINESS
Miia Lammi & Sanna Peltonen
- 18** EDUCATION AT A TURNING POINT
Annika Hissa & Tanja Oraviita
- 21** KATSE DIGITAALISEEN TYÖNTEKIJÄKOKEMUKSEEN
Miia Lammi
- 24** EMPOWERING IMMIGRANT WOMEN IN THEIR CAREER PATHS
Carmen Vendelin-Laukkanen
- 27** VENEILY VIHERTYY ASTEITTAIN
Janne Pekkala
- 30** SUSTAINABLE PRODUCT-SERVICE SYSTEM DESING
Miia Lammi
- 32** PLAN B - LIIKETOIMINNAN LÄHTÖKOHTANA
Jari Ratilainen
- 35** STARTUPISTA MENESTYKSEEN
Tommi Siljamäki
- 37** ALUEELLINEN VETOVOIMA KÄÄNTYY KASVUKSI
Timo Ylikangas

Kuva: Jari Ratilainen

Vuosi 2022 tuntuu käännekohdalta, josta ei ole paluuta entiseen. Korona-aika opetti meille käsitteen uusi normaali ja näyttää siltä, että saamme soveltaa sitä monella elämän ja yritysmaailman osa-alueella. Perehdymme käännekohtiin vuoden toisessa Muovaajassa.

Liiketoimintaympäristön muutokset edellyttävät ketterää ja systemaattista tiedon keräämistä ja suunnitelmien mukauttamista. Plan B voi vaihtua Plan C tai D:ksi, mitä myös pivotoinniksi kutsutaan. Suunnitelmien muuttuessa tarvitaan epävarmuuden sietämistä ja sinnikkyyttä, kuten yritysasiiantuntija Lasse Hyny haastattelussa kiteyttää.

Digitalisaatiossa katse kääntyy työntekijöihin ja työnhakijoihin. Tarkoitus on rakentaa jokaiselle soveltuva osaaminen ja mielekäs työ, jota digitaaliset ratkaisut tukevat. Samaan aikaan tekoälysovellukset rakentavat digitaalista maailmaa ja digikuluttajat haluavat yhä parempia palveluita. Ratkaisut ovat kehitettävissä ja avainasemassa on käyttäjälähtöisyys.

Ekosysteemit muuttuvat ja yhteistyö antaa ohjaket muutokseen. Esimerkiksi veneala vihertyy asteittain, mutta onko käännekohta jo näkyvissä? Aluekehitys peräänkuuluttaa yhteistyötä. On aika rakentaa uusi, kestävä normaali.

Vaasassa 15.12.2022 | Miia Lammi | MUOVAN kehittämispäällikkö | Lehden päätoimittaja

MUUTOSTA TEKEMÄSSÄ JA KOKEMASSA

Teksti: Tommi Siljamäki | Kuvat: Jari Ratilainen

"MUUTOKSEN TOTEUTUMINEN ON KIINNI TAHDOSTA",

toteaa Lasse Hyny ytimekkäästi. Ehkä muutos vaatii muutakin, mutta tahto on avainasemassa, kun on uskallettava ottaa hyppy tuntemattomaan. Lasse Hyny on yritysasiantuntija ja auttaa yrityksiä liiketoiminnan murroksessa ja muutoksen kulminaatiopisteissä. Hyny on erikoistunut valmistavan teollisuuden prosessien ja toimintamallien kehittämiseen sekä johtamisen uudistamiseen.

”MUOVAN VÄKI ON YMMÄRTÄNYT MISTÄ LIIKETOIMINNASSANI ON KYSYMYKSI. HE OVAT OSANNEET HAASTAA JA HIOA SISÄLTÖÄ PAREMMAKSI”

OMAN VISION KIRKASTUMINEN

Liiketoiminnan käännekohtan epävarmuuden sietäminen ja sinnikkyys suunnata eteenpäin on tullut Hynylle itselleenkin tutuksi. Viisi vuotta sitten hän otti loikan palkkatyöstä kansainvälisessä teollisuusyrityksessä ja perusti oman asiantuntijayrityksen. Moni voisi miettiä miksi vaihtaa vakaa ja koulutusta vastaava ansiotyö yrittäjyyden haasteisiin. Vastaus löytyy pinnan alta. Intohimo vaihtuviin projekteihin ja asioiden parantamiseen omin keinoin vei voiton. Polku yrittäjänä on tuonut onnistumisia, mutta sisältänyt myös muutaman kivenmurikankin, jolloin uskoa visioon on koeteltu. Yhteistyöverkostoista saatu tuki on auttanut eteenpäin ja vahvistusta oikeaan tekemiseen on tullut myös markkinoilta. Ympärillä olevat ihmiset niin yhteistyökumppanit kuin asiakkaatkin ovat olleet keskeisessä roolissa myös palvelujen sisällön kehittämisessä. Jokainen projekti on auttanut jalostamaan sisältöä paremmaksi.

PALVELUMUOTOILUA JA ANALYTIIKKAA

Palvelutarjonnan kiteyttäminen ja näkyväksi tekeminen sekä brändin rakentaminen ovat muodostaneet yhteistyön ytimen Lasse Hynyn ja Muovan välille. Kehityspolulla on hyödynnetty niin palvelumuotoilua kuin data-analytiikkaakin tavoitteen saavuttamiseksi. Yhteistyötä on tehty eri tavoin usean vuoden ajan ja sisältöä on kehitetty pala kerrallaan.

- Muovan väki on ymmärtänyt mistä liiketoiminnassani on kysymys. He ovat osanneet haastaa ja hioa sisältöä paremmaksi, Hyny tiivistää.

Yhteistyö on ollut molemminpuolista ja opettavaista. Palvelukehityksen parissa on purettu valmistavan teollisuuden prosesseihin, jolloin ymmärrys teollisuuden toimintamallien mekanismeista on kasvanut. Vastaavasti ulkopuolinen näkökulma on auttanut jäsentämään sisältöä ymmärrettävämmäksi ja visuaalisesti laadukkaaksi, mikä on kriittistä asiakkaiden tavoittamisessa ja vakuuttamisessa. Hynyn palvelut on suunnattu yrityksille, jotka ovat merkittävän muutoksen äärellä, jolloin kaivataan varmuutta valinnan tueksi.

- Lasse Hyny korostaa, että ei riitä, että palvelun sisältö on asian puolesta kunnossa. Sen tulee olla myös uskottavan näköistä.

TAVOITTEISTA TEKOTIHIN

Muutos parempaan edellyttää tahdon lisäksi sopivia työkaluja ja toimenpiteitä, joita Lasse Hyny pyrkii omalta osaltaan tarjoamaan yrityksille. Maailman myrskyt ja synkät tapahtumat luovat epävarmuutta ja haastavat yritystoimintaa entisestään. Siitä huolimatta huominen koittaa myös kotimaan yrityksille. Vaikeudet pakottavat luovuuteen ja haastavat löytämään uusia keinoja. Käännekohta on aina mahdollisuus parempaan.

**UUTEEN VUOTEEN UDELLA ILMEELLÄ
WWW.MUOVA.FI**

”R2M hankkeen aikana olemme saaneet uutta osaamista muun muassa LinkedIn markkinoinnin hyödyntämiseen. Tiivistimme myös palveluvalikoimaa, mikä on auttanut meitä viestinnän suunnittelussa sekä myynnin tehostamisessa”

AITIOPAIKALLA KATSE KOHTI TULEVAA

Teksti: Sanna Peltonen | Kuvat: Sami Pukkinen

Yritysten toimintaympäristössä on viime vuosina tapahtunut merkittäviä muutoksia. Valmius oman toiminnan ketterään virittämiseen lieneekin yksi tulevaisuuden menestystekijöistä. Muutokset ja kriisit luovat uhkien lisäksi mahdollisuuksia, joiden tunnistaminen ja muuttaminen liiketoiminnaksi on markkinalähtöisen toiminnan ydintä.

Asiakkaiden tarpeiden ennakkoinnin merkityksestä on puhuttu pitkään. Asiakaskeskeisellä proaktiivisuudella tarkoitetaan toimintaa, jossa yritys tekee toimia asiakasymmärrykseensä nojaten ennen kuin asiakkaiden käyttäytymisen muutoksilla on ollut suoraa vaikutusta yritykseen¹. Pohjana toimii siis yrityksen vankka ymmärrys siitä, miten toimintaympäristön muutokset vaikuttavat asiakkaiden ja heidän asiakkaidensa liiketoimintaan. Asiakkaan nykyisen toiminnan ja prosessien lisäksi tulisi pyrkiä ymmärtämään myös asiakkaiden liiketoiminnan tavoitteita, suuntaa ja visiota².

Säännöllinen ja avoin vuoropuhelu asiakkaan kanssa luo pohjan muutosten ennakkoinnille. Tarvitaan halua kuunnella asiakkaan arkisia haasteita herkillä korvalla. Oikeanlaisen asiakasymmärryksen avulla yritys voi suunnata keskustelua liiketoiminnan haasteisiin sekä hakea niihin mahdollisia ratkaisuja³. Erityisen tärkeää tämä on silloin, kun asiakas ei vielä osaa selkeästi ilmaista omaa tarvettaan. Kun asiakas on tunnistanut tarpeen ja pystyy sen sanoittamaan, kertoo hän sen varmasti myös muille.

MESSUT – NÄKÖALAPAIKKA MARKKINOIHIN

Messut kokoavat yhteen messujen teemasta kiinnostuneita ihmisiä. Spontaanit kohtaamiset ihmisten kanssa luovat otollisen maaperän keskustelulle. Messut kannattaakin nähdä asiakasymmärryksen päivittämisen areenana. Annos uteliaisuutta ja avoin mieli kuunnella messuvieraiden tarinoita tuottavat varmasti inspiroivaa pohdittavaa asiakkaiden kohtaamista ongelmista, odotuksista ja toiveista.

Messut toimivat myös näyteikkunana kilpailijoiden maailmaan. Mistä he puhuvat? Millaisia uutuuksia heillä on tarjolla? Millaisia hyötyjä he korostavat? Messujen jälkeen onkin hyvä pysähtyä analysoimaan, mitä mahdolliset muutokset kilpailijoiden tuote- ja palvelutarjonnassa kertovat kilpailijoiden toiminnasta tai asiakkaiden tarpeissa tapahtuneista muutoksista. Voisiko kilpailijan tavoitteena esimerkiksi olla

omalla proaktiivisella toiminnallaan vaikuttaa asiakkaiden totuttuihin käyttäytymistapoihin?

YRITYSTEN KETTERÄ UUDISTUMINEN JA INNOVOINTI

React2Market-hankkeen tavoitteena on vahvistaa Pohjanmaan alueen teollisten mikro- ja pk-yritysten työntekijöiden kykyä vastata toimintaympäristön nopeisiin muutoksiin ketterien ja markkinalähtöisten toimintatapojen avulla. Hankkeessa kehitetään käytännölläheisistä vinkeistä koostuva työkalu yritysten arjessa tapahtuvan ketterän ja markkinalähtöisen kehittämisen tueksi.

Hankkeessa toteutetaan kolme yrityspilottia, joissa toteutetaan markkinalähtöisen ja ketterän kehittämisen toimenpiteitä yhteiskehittämisen periaatteella. Lisäksi yrityspilotissa testataan työkalun materiaaleja ja menetelmiä. Yksi hankkeen pilottiyrityksistä on vaasalainen hydraulikan ja pneumatiikan asiantuntija Fintos Oy.

- **Hankkeen aikana olemme saaneet uutta osaamista muun muassa LinkedIn markkinoinnin hyödyntämiseen. Myös Fintos Oy:n palveluvalikoimaa on tiivistetty, mikä on auttanut meitä viestinnän suunnittelussa sekä myynnin tehostamisessa, Fintos Oy:n Account manager Tuuli Prinkkilä kertoo.**

Yhdeksi Fintos Oy:n yrityspilotin konkreettiseksi tavoitteeksi asetettiin osallistuminen Pohjanmaan Teollisuus -messuille omalla osastolla. Oman alan messut nähtiin osuvana paikkana testata uudistunutta palveluvalikoimaa nykyisillä ja potentiaalisilla asiakkaille. Kasvokkain käydyt keskustelut toivat mahdollisuuden kerätä palauteta asiakkailta.

- **Fintosilla ei ollut aikaisempaa kokemusta messuosallistumisesta näytteilleasettajan roolissa. Messuilla oli ehdottomasti parasta kohtaamiset ja keskustelut eri ihmisten ja sidosryhmän edustajien kanssa. Saimme positiivista palautetta messuilmeestä, mikä tuntui mukavalle kovan ponnistuksen jälkeen, Prinkkilä iloitsee.**

Yhteiskehittäminen on tuonut Muovan asiantuntijoiden osaamisen yrityksen kehittämis-

toiminnan tueksi. Yhdessä tehden on myös opittu puolin ja toisin.

- **Parasta on ollut ammattilaisten tuki ja sparraus, joka on auttanut meitä parempiin suoriin sovituisissa aikatauluissa. Tiivis ja mutkaton yhteydenpito on ollut suuri voimavara, Prinkkilä summaa.**

Hankkeen tavoitteena on esitellä yrityksille innovaatioprosessin eri vaiheisiin käytännönläheisiä toimintatapoja, jotka voisivat aidosti jäädä elämään yritysten arjessa.

- **Aiomme ehdottomasti hyödyntää jatkossa eri sosiaalisen median kanavia markkinointiin ja brändin vaikuttavuuden tukena. Messuosallistuminen oli onnistunut, joten uskon, että jatkoa seuraa, Prinkkilä linjaa.**

React2Market-hanketta toteuttaa Vaasan ammattikorkeakoulun Muotoilukeskus MUOVA. | Projektin kesto: 1.10.2021-31.08.2023 | Projektia rahoittavat Euroopan unionin ESR - Euroopan sosiaalirahasto sekä Vaasan ammattikorkeakoulu. | Hanke rahoitetaan REACT-EU-välineen määrärahoista osana Euroopan unionin COVID-19-pandemian johdosta toteuttamia toimia.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

LÄHTEET

¹ Sandberg, B. (2005). THE HIDDEN MARKET – EVEN FOR THOSE WHO CREATE IT? Customer-Related Proactiveness in Developing Radical Innovations.

² Strandvik, T., Holmlund, M., & Edvardsson, B. (2012). Customer needing: a challenge for the seller offering. Journal of Business & Industrial Marketing, 27 (2), 132–141. <https://doi.org/10.1108/08858621211196994>

³ Arantola, H., & Simonen, K. (2009). Palvelemisesta palveluliiketoimintaan - Asiakasymmärrys palveluliiketoiminnan perustana.

LUOVAN YRITTÄJÄN DIGIMULLISTUS

Miia Lammi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

**"Technology is becoming embedded
in everything",**

toteaa Sitra vuoden 2020 megatrendeissä. Kun perinteinen luovan alan toimija alkaa kehittää digitaalisia kokemuksia, on kyse merkittävästä käännekohdasta liiketoiminnassa.

Digitaaliset palvelut toimivat eri lainalaisuuksien varassa, joten toiminnan digitointi harvoin riittää. On tarpeen määrittää digitaalinen palvelustrategia, joka rakentaa osaamista, tarjoomaa ja verkostoja pitkälle tulevaisuuteen.

Muotoilukeskus MUOVA kehitti Digimagia-hankkeessa palvelumuotoiluprosessin, joka tukee luovan alan toimijoita digitaalisen palveluliiketoiminnan strategian rakentamisessa. Strategiatyö etenee palvelumuotoilun tuplatimanttimallilla, jossa kartoitetaan ja määritellään ongelmakenttää sekä kehitetään ja tuotetaan ratkaisuja.

UUDET EKOSYSTEEMIT

Strategiatyön ensimmäisessä vaiheessa kartoitetaan digitaalisen palveluliiketoiminnan logiikkaa. Mikä on yrityksen rooli uusissa ekosysteemeissä? Ekosysteemiä voi hahmottaa resursseina, kuten osaamisena, verkostoina, aikana ja rahana. Resursseja yhdistelemällä rakennetaan asiakkaalle arvoa luova ratkaisu.

Yrityksen roolin hahmottaminen käynnistyy omien resurssien pohjalta, joita täydennetään kumppaneiden resursseilla. Ihanteelliset kumppanit mahdollistavat palvelutoiminnan kehittämisen joustavasti toimintaympäristön muuttuessa.

Asiakkaat ja käyttäjät ovat osa ekosysteemiä, ja heidän roolinsa saattavat muuttua digitaalisen palvelun myötä. Niinpä arvon muodostuminen uusissa ekosysteemeissä edellyttää panosten ja tuotosten kartoittamista ja analysoimista.

Strategiatyö on valintojen tekemistä, tavoitteiden ja kehittämistoimien määrittämistä. Loppujen lopuksi strategian tavoitteena on lunastaa asiakaslupaukset.

PALVELUSTRATEGIA KÄYTÄNTÖÖN

Palvelustrategiaa viedään käytäntöön työtämällä palveluliiketoiminnan mallia. Palvelukonsepti on hyvä keino kuvata ja mallintaa digitaalinen palvelu helposti ymmärrettävään muotoon. Palvelukonsepti ohjaa teknistä toteutusta ja sitä voi käyttää myös markkinoinnissa.

Konseptikuvaus havainnollistaa toimet, joita tehdään asiakkaan puolesta. Se kiteyttää palvelun hyödyt ja keskeisimmät palvelun vaiheet sekä toteuttamisen tavat. Muistettava ja kuvaava palvelun nimi kiteyttää kehittyvän palvelun ytimen.

LIIKETOIMINTAMALLIN SISÄISTÄMINEN

Palvelumuotoilussa konseptointia seuraa prototypointi, joka strategiatyössä tarkoittaa esimerkiksi palveluliiketoiminnan mallin testausta ja hiomista. Liiketoimintamallin ytimessä on arvo asiakkaalle, lupaus, jonka toteuttamiseen palvelutoiminnot tähtäävät. Miten asiakasarvoa voi prototypoida?

Prototypointi perustuu keholliseen ajatteluun, jossa tulevaisuutta simuloidaan kehon ja aistien avulla. Toiminnan avulla asiakasarvo tehdään nähtäväksi ja koettavaksi ja toiminnan tulkinta avaa oven arvioinnille.

Kehollista ajattelua voi soveltaa myös omaan luovaan ilmaisutapaan. Liiketoimintamallin moninaisten syy-seurasuhteiden vyyhtiä voi sisäistää ja työstää vaikkapa tanssin, maalauksen ja teatterin keinoin. Oma ilmaisutapa auttaa sisäistämään tulevaisuuden toimintaa, kunnes palvelustrategia tuntuu omalta ja se ohjaa digitaalisen palveluliiketoiminnan kehittämistä.

TEKOÄLY- AVUSTEINEN TULEVAISUUS

Timo Ylikangas

Viimeisen vuosikymmenen aikana tekoäly – artificial intelligence (AI) – on tunkeutunut monille elämän alueille. Puhelimissa tämä näkyy erilaisten chatbottien ja virtuaalisten assistenttien, kuten Siri ja Alexa, muodossa. Liikenteessä käytetään automatiikkaa ja tiedotusvälineissäkin oli taannoin juttu jalkakäytävälle söpöön jonoon juuttuneista kuljetusroboteista. Tekoälyn vaikutusta elämään ja työelämään on yhä vaikeampi sivuuttaa.

Yleensä tekoälyn hyödyntäminen on kytköksissä koneoppimiseen, machine learning, koska nimestään huolimatta tekoäly täytyy poikkeuksetta opettaa tekemään, mitä sen on tarkoitus tehdä. Koneoppimisella tarkoitetaan kehittyneitä algoritmeja, jotka on suunniteltu toteuttamaan tiettyjä tehtäviä, kuten vastaamaan kysymyksiin, kääntämään kieliä tai vaikkapa navigoimaan. Tekoäly kehittyy paremmaksi tehtävissään sitä mukaa, kun se käsittelee asiaan liittyvää dataa.

Keskeinen kysymys on, kuinka tekoälyä aiotaan käyttää ja minkälaisia vaikutuksia käytöllä on?

Kuva: Tekoäly (Midjourney 4.0) | Syötteet: Future of AI

LUOVA TEKÖÄLY

Tyypillisesti tekoälyn nähdään soveltuvan lähinnä usein toistuvien tapahtumien ja rutiinien automatisointiin. Varsin usein tämä pitääkin paikkansa. Alati kehittyvä tieteen haara kehittää myös työkaluja ja sovelluksia, joiden tavoitteena on jäljitellä yhtä inhimillisimmistä ominaisuuksista – luovuutta. Generatiivinen tekoäly hyödyntää olemassa olevaa tietoa, kuvia, tekstiä, videoita tai ääniä, sekä ohjelmistokoodia. Niiden pohjalta se luo täysin uudenlaista sisältöä, jollaista ei olisi koskaan syntynyt ilman maailman digitalisaatiota.

Tunnetuimpia generatiivisen tekoälyn sovelluksia on GPT-3. Sen kehitti OpenAI ja sen avulla voidaan luoda kaunokirjallista tekstiä, jota on vaikea erottaa ihmisen kirjoittamasta. Toinen versio GPT-3:n soveltamisesta on kuvien luomiseen käytetty DALL-E (1 ja 2). Kuvatuotannon helposti lähestyttävä ja laadukas työkalu on Midjourney 4.0, jolla tehtyjä kokeiluja on Suomessa tehnyt ja julkaissut muun muassa pelisuunnittelija Antti Ilvessuo.

DEMOKRAATTINEN TEKÖÄLY

Tekoälysovelluksia on jo kaikkien ulottuvilla, riippumatta käyttäjän teknisistä valmiuksista. Yksinkertaisimmillaan kyseessä on ennustava tekstin kirjoittaminen, jonka avulla voi etsiä tekstejä tai kirjoittaa sähköposteja. Visuaalisesti näyttäviä esityksiä voidaan luoda vain parilla hiiren painalluksella.

Mikäli tarvittavaa sovellusta ei löydy, on mahdollista luoda omia työkaluja ilman ohjelmointitaitoja. Siitä kiitos alustoille kuten Yahaha tai HypeHype joissa ohjelmointia tarvitaan todella vähän, jos lainkaan. Luo, testaa ja ota käyttöön ratkaisuja yksinkertaisella raa-
haa-ja-pudota käyttöliittymän avulla. Tekoälyn mahdollisuudet ovat yhä enenevässä määrin kaikkien ulottuvilla.

TEHOSTAVA TEKÖÄLY

Tekoälyn pelätään tuhoavan työpaikkoja ja varmasti osa työtehtävistä tulee katoa-

maan. Toisaalta työntekijät saavat tehdä aikaisempaa kiinnostavampaa ja tärkeämpää työtä. Tulevaisuudessa työntekijän tulee kuitenkin menestyäkseen ymmärtää digitalisaation mahdollisuuksia.

Kaikkien ei tarvitse osata koneoppimista tai ymmärtää tekoälyn rakenteita. Olennaista on työkalujen käyttöosaaminen sekä yhteistyö tekoälyn kanssa. Lähiaikoina ei näytä todennäköiseltä, että tekoäly kykenee haastamaan ihmistä tilanneymmärryksen suhteen. Jotta tekoälystä saadaan tehot irti, on tärkeää suunnitella, minkälaisia tehtäviä voidaan antaa tekoälylle ja missä taas tarvitaan ihmistä.

LUOTETTAVA TEKÖÄLY

Tekoäly tarvitsee dataa oppiakseen. Kyse voi olla arkaluontoisesta datasta, kuten henkilötai terveystiedot, jolloin avainasiaksi nousee luottamus. Yleisölle on tärkeää ymmärtää, mihin tekoälyn päätökset perustuvat. Läpinäkyvyydellä ansaitaan luottamus, jolla voidaan varmistaa kehittämiseen tarvittavien tietojen saatavuus. Näin tekoälystä saadaan hyötyä kaikille.

Lisätietoa sovelluksista:

<https://arstechnica.com/information-technology/2022/11/openai-conquers-rhyming-poetry-with-new-gpt-3-update/>

<https://openai.com/dall-e-2/>

<https://twitter.com/ailvessuo>

<https://www.is.fi/digitoday/art-2000009150601.html>

Lisätietoa aiheesta:

<https://www.computer.org/publications/tech-news/trends/the-latest-artificial-intelligence-trends-to-embrace>

<https://www.forbes.com/sites/bernard-marr/2021/09/24/the-7-biggest-artificial-intelligence-ai-trends-in-2022/?sh=61b562242015>

Muova on käynnistämässä tekoälyyn keskittyvää projektia yhdessä Vaasan yliopiston kanssa vuonna 2023. Projektin parantaa tekoälyyn liittyvää, monimuotoista jatkuvan oppimisen koulutustarjontaa, verkostoja sekä TKI-tuloksien siirtämistä työelämään.

AI2Business-projekti tuloksena on tekoälyosaamista tarjoava verkkopohjainen koulutusohjelma, joka tukee tekoälyratkaisujen kehittämistä, arviointia ja johtamista tuotanto- ja palveluprosesseissa. Koulutusohjelmaa varten tuotetaan tekoälykokeiluihin perustuvaa oppimismateriaalia, verkkopohjainen oppimisolusta sekä oppimisprosessi.

Tekoäly edellyttää monialaista osaamista. Projekti rakentaa alueelle monialaista osaamisverkostoa ja kehittää yhteistyömallin sen fasilitointiin. Fasilitointimalli kuvaa osaamisverkoston roolia ja toimintaa tekoälykokeilujen ja niihin liittyvien liiketoimintaratkaisujen kautta tapahtuvassa oppimisessä.

EDUCATION AT A TURNING POINT

– Why is Design Thinking fruitful?

Annika Hissa & Tanja Oraviita

According to a recent article by Unesco, there is a need for changing the educational system³. The COVID-19 pandemic created the most recent urge, while the consequences of the war in Ukraine are still unknown. The climate change⁴, digitalisation, fragmented work career⁵, among all, further underline the need of an educational turning point. Since these challenge areas are often complex and blurry, there is a need of soft skills and new approaches in work life and education.

DESIGN THINKING FOR EDUCATION

Design has is embedded into EU's development strategies, including education, due to its adaptiveness to the purpose, user-orientation, creativity, innovation, and the ability to answers to complex and wicked problems². Design Thinking is a process, a method and mentality, that's traits make it particularly fruitful for education, personal development, learning, teaching and problem solving. Various characteristics of the design thinking

process and mindset align with different educational goals.

The core of Design Thinking lies in its human and user-centeredness, empathy-building, and understanding people's needs and motivations. It is solution-oriented and optimistic, with the tendency to reframe and find the root problems. Thus, Design Thinking allows understanding students and their different learning needs and challenges.

For students, it helps to understand their learning process, style and needs leveraging learning to meta-learning. The problem-solving approach and visual way to express and analyse information is adaptable for different learners. Visualisation can be especially empowering to those with less academically oriented students. It also helps creating visual mind maps of connections between different concepts.

As Design Thinking is holistic, multidisciplinary and collaborative, it can involve students from different backgrounds and disciplines to work on the same project or a problem. It is also a way to invite stakeholders, such as companies, to the learning process. As learning evolves around problem solving, it has the potential to create understanding of real-life importance of different subjects.

These characteristics of Design Thinking also allow developing, identifying, visualising and concretising learners' own skills and attitudes for personal and working life. This framework makes Design Thinking applicable for different educational levels from early education to higher education and vocational education.

DESIGNERLY THINKING FOR VOCATIONAL EDUCATION

Teachers are the main actors to transfer Design Thinking to students as a working and study method. An EU Erasmus+ programme funded project DT4VET developed a framework for teachers of vocational education to support learning of students. The framework brought the mentality, skills and tools of Design Thinking into teaching through four development areas linking learning to future work life skills of the vocational students:

1. Student journey orientation focuses on supporting and guiding learning of the student. Understanding of students and their needs are fundamental at this stage and therefore Persona, Opportunity challenge mindmap, 6 questions, Empathy map, and Interviews are used as research methods.
2. SME and collaboration orientation provides tools for teachers to sensitise students to work life and stakeholder orientation. This phase includes such tools as Interviews, Stakeholder map, Co-Creating Personas, Co-creation workshop and Expert workshop.
3. Experience orientation develop the mindset for testing, experimenting, ideating,

building and prototyping at work. This phase includes such tools as Role playing, Low fidelity prototypes, Brainstorming, SCAMPER, Rapid experimentation and Usability testing/ user experience.

4. Service orientation sensitises students to service orientation which will likely be part of their future work activities. This phase includes such tools as Customer journey, Service blueprint, Roleplaying, Personas and A/B testing.

The DT4VET framework was tested in 2 workshops with students of vocational teaching in October 2022 in Bremen, Germany. The results were encouraging and revealed that the tools were found engaging, practical and purpose-oriented. Read more about the project: <http://dt4vet.etu.edu.tr/>.

REFERENCES:

- 1) Education, Culture and Employment (n.d.). Reasons for Change. Available at <https://www.ece.gov.nt.ca/en/services/renouveau-en-education-aux-tno/reasons-change>
- 2) European Commission (2009). Commission staff working document. Design as a driver of user-centred innovation. SEC (2009) 501 final. Available at: file:///C:/Users/tao/Downloads/design_swd_sec501_en_2784.pdf
- 3) Unesco (27 June 2022). The turning point: Why we must transform education now. Available at <https://www.unesco.org/en/articles/turning-point-why-we-must-transform-education-now>
- 4) Winthrop, R., and D. Sengeh. (23 June 2022). Transforming education systems: Why, what, and how. Brookings.edu. Available at <https://www.brookings.edu/research/transforming-education-systems-why-what-and-how/>
- 5) Work Employment Confederation. (2016). The future of work. White Paper from the employment industry. Available at: https://weceurope.org/uploads/2019/07/2016_WEC_Future-of-Work.pdf

KATSE DIGITAALISEEN TYÖNTEKIJÄKOKEMUKSEEN

Miia Lammi

Digitalisaatio muuttaa työnteon tapoja ja käytäntöjä. Digitalisaatiossa ei siis ole kyse vain teknisistä ratkaisuista, vaan myös työntekijöistä niiden käyttäjinä.

Digitaalinen työntekijäkokemus on tapa hahmottaa ja kehittää digitaalisia työprosesseja ja toimintatapoja käyttäjien näkökulmasta. Se asettaa keskiöön työntekijät ja tarkastelee ihmisten kokemuksia digitaalisesta työstä. Miltä työ tuntuu ja miten työ sujuu?

HYVINVOINTIA JA TUOTTAVUUTTA

Digitaalisen työntekijäkokemuksen kehittäminen tähtää henkilöstön osallisuuden, ammattitaidon ja tuottavuuden parantamiseen. Tarkoituksena on saada ihmiset toimimaan yhteisten tavoitteiden puolesta osana työyhteisöä hyödyntämällä digitaalisia ratkaisuja. Digitaalisen työntekijäkokemukseen vaikuttavat sekä organisaation rakenne, kulttuuri ja strategia että henkilöstön osaaminen, urakehitys ja työtehtävät.¹ Näin ollen jokaisen kokemus on ainutlaatuinen, kokonaisvaltainen käsitys digitaalisesta vuorovaikutuksesta työssä.²

KOKEMUSTEN KEHITTÄMINEN

Digitaalista työntekijäkokemusta kannattaa kehittää organisaatiossalla. Puhutaan jopa uudenlaisesta henkilöstöjohtamisesta. Käyttäjälähtöisen kehittämisen avulla voidaan muotoilla työtä tekemällä kunkin rooli, toiminta ja merkitys organisaatiossa näkyväksi. Organisaatiossalla työteon tapoja ja prosesseja voidaan optimoida tuottavuuden ja hyvinvoinnin saavuttamiseksi.³

Työntekijä voi myös itse kartoittaa työtapojaan ja kehittää omaa digitaalista asiantuntemustaan. Myös opiskelija tai työtä etsivä voi edistää työllistymistään kehittämällä digitaalisia työntekijätaitoja. Digitaalista työntekijäkokemusta kehitettäessä kokemusta kartoitetaan ja ongelmakohtia ratkotaan henkilökohtaisesti, teknisestä ja organisaation näkökulmista.

KOULUTUSTA KEHITTÄMISEEN

Muotoilukeskus MUOVA on käynnistänyt koulutuksen kehittämisprojektin DEX Skills – digitaalinen työntekijäkokemus. Projektissa tuotetaan etäoppimiseen perustuva avoin koulutusohjelma digitaalisen työntekijäkokemuksen tutkimiseen ja kehittämiseen. Koulutusohjelma käynnistyy keväällä 2023 englanninkielisenä. Hankkeen rahoittaa EU ESR-ohjelma ja Pohjanmaan ELY-keskus.

LÄHTEET

- 1) Moganadas, S. R., & Goh, G. G. G. (2022). Digital Employee Experience Constructs and Measurement Framework: A Review and Synthesis. *International Journal of Technology*, 13(5), 999–1012. <https://doi.org/10.14716/ijtech.v13i5.5830>
- 2) Gheidar, Y., & ShamiZanjani, M. (2020). Conceptualizing the digital employee experience. *Strategic HR Review*, 19(3), 131–135. <https://doi.org/10.1108/shr-01-2020-0004>
- 3) Ludike, J. (2018). Digital Employee Experience Engagement Paradox: Futureproofing Retention Practice. In *Psychology of Retention Theory, Research and Practice*. Springer Cham.

The project is funded by the REACT-EU Instrument as part of the European Union's response to the COVID-19 pandemic.

MAPPING AND DEVELOPING THE DIGITAL EMPLOYEE EXPERIENCE

TRAINING PROGRAM STARTS IN SPRING 2023!

The open education program is held in English
as distance learning

More information
miia.lammi@muova.fi

THIS IS
THE SIGN
YOU'VE BEEN
LOOKING FOR

EMPOWERING IMMIGRANT WOMEN IN THEIR CAREER PATHS: FACING TURNING POINTS AND TAKING ACTION

Carmen Vendelin-Laukkanen

IMMIGRANT WOMEN SEEK MEANINGFUL EMPLOYMENT

Immigrant women often face double discrimination as women with a foreign background.² This can make it especially difficult to find suitable employment in a host country even when they are highly educated and have previous work experience in their home countries. In Finland 41 % of women from non-EU countries are employed compared to a rate of 72% for Finnish women.^{5 1}

TURNING TO THEIR OWN STRENGTHS

There are actions immigrant women can take to empower themselves. They can assess their strengths and skills to judge whether they need further hard skill training or soft skill development to be able to offer what is required and what can give them an advantage in their chosen fields. They can work on their personal brand and networks. They can decide to go into business for themselves.

In addition, they can educate themselves about their host culture. They can compare it to their home country culture to understand the similarities and differences. What are the norms and expectations in the host culture work environment? They can recognize what they have to offer from their own cultural background that can benefit employers in the host country.

GROWTH AND TRANSITION ARE PART OF THE IMMIGRANT EXPERIENCE

Immigration is in itself a crossroads and turning point. Immigrant women have generally had to show perseverance, flexibility and adaptability, relocating from their home countries to host countries with different expectations, assumptions, values, ways of doing things and language. They have strengths that are transferable and that can help them to succeed in their adopted countries.

MUOVA ERASMUS+ PROGRAMME-FUND- ED PROJECTS HELP IMMIGRANT WOMEN EMPOWER THEMSELVES

MentoraSTEAM

MentoraSTEAM - Boosting Migrant Women's Employability in the STEAM Sector provides tools for immigrant women working in STEAM fields (sciences, technology, engineering, arts and mathematics) to boost their employability.

Statistically, the proportion of women scientists and engineers in the EU, in 2017, averaged 41%.³ Finland placed third lowest at 29%.

The MentoraSTEAM Employability Booster training targets are:

- confidence building and self-efficacy
- innovation in personal branding and net-working
- adaptation of one's own skills to the working culture of the host country
- exploring the benefits of entrepreneurship and self-employment

Participants can utilise the tools from this training to empower themselves and increase their employability by showing their own unique offer of value.

ETHIKAS

Empowering Migrant Women Using Design Thinking Approaches for Sustainable Entrepreneurship ETHIKAS will produce a toolkit of open educational resources and peer-to-peer learning methods based on design thinking and mentoring to develop the skills, knowledge and mindset needed to enter into social entrepreneurship that benefits society, the economy, and environment.

Immigrant women who enter into social entrepreneurship can gain added satisfaction from working for a cause that fits their values.

YLE reports that "Women with immigrant backgrounds [are] increasingly becoming entrepreneurs" in Finland.⁷ Given the challenges many foreign-background women face in seeking regular employment, this may become a desirable option even to some who never before imagined themselves going into business for themselves.

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

For more information about the projects:

- ETHIKAS project [website](#)
- MentoraSteam project [website](#)

REFERENCES

- 1) European Migration Network, 2022. Annual Report on Migration and Asylum: Finland 2021. Accessed 2.12.2022. https://emn.fi/wp-content/uploads/2022/08/EMN_maahanmuutto_ja_turvapaikka_2021_EN_netti_FINAL.pdf
- 2) European Website on Integration, 2018. Integration of migrant women – a key challenge with limited policy resources. Accessed 2.12.2022. https://ec.europa.eu/migrant-integration/special-feature/integration-migrant-women_en
- 3) Eurostat, 2019. Women in science and technology. Accessed 2.12.2022. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20190211-1>
- 4) Eurostat, 2022. Women in the labour market by birth country. Accessed 2.12.2022. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20220308-2>
- 5) YLE, 2022. Report: Finland 'wasting' unemployed immigrant women's potential. Accessed 2.12.2022. <https://yle.fi/a/3-12681231>
- 6) YLE, 2022. Survey: 40% of foreign specialists face discrimination in Finnish workplaces. Accessed 2.12.2022. <https://yle.fi/a/3-12666816>
- 7) YLE, 2022. Women with immigrant backgrounds increasingly becoming entrepreneurs. Accessed 2.12.2022. <https://yle.fi/a/3-12486985>

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

VENEILY VIHERTYY ASTEITTAIN

Kansansähköveneitä ja autonomisia veneilyelämyksiä

Teksti: Janne Pekkala

Suomi on yksi maailman venetiheimmistä maista. Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin mukaan veneily on kasvattanut suosiotaan korona-aikana edelleen¹. Moottorivene on Traficomin rekisterissä yleisin venetyyppi ja vesiskootterit ovat kasvattaneet suosiotaan vuosi vuodelta. Kohta vesiskoottereita on liikenteessä yhtä paljon kuin purjeveneitä.

Rekisteritietojen perusteella veneily ei vaikuta järin vihreältä ja kestävältä harrastukselta, vai miten asiaa tulkitset? Venealan kehittäillä olevien uutuuskien sekä tulevaisuuden veneilijöiden asenteiden myötä mielikuva veneilyn ekologisuudesta voi kuitenkin muuttua. Murrokset näyttävät vievän veneilyä vihreämpään suuntaan.

ECO-BOAT-hankkeessa kartoitettiin sekä veneilijöiden kuluttamisen ja vapaa-ajanvieton trendejä että veneilyssä tällä hetkellä käytössä tai kokeilussa olevia tuote- ja palveluinnovaatioita. Analyysin perusteella veneilyn vihertyminen tapahtuu asteittain ja muutokset liittyvät erityisesti veneiden käytönaikaisen päästöjen vähentämiseen sekä veneiden käyttöasteen kasvattamiseen.

KANSANSÄHKÖVENE

Veneilyn sähköistyminen etenee usealla rintamalla. Suomessa pienet soutuveneluokan veneet sekä purjeveneet sähköistyvät jo vauhdilla. Tuloillaan on myös 8-9 metrisiä hitaita matkaveneitä, joissa on yöpymismahdollisuus. Sähköveneily on erityisen suosittua Keski- ja Länsi-Euroopan vesistöissä, joissa polttomoottoriveneily on rajoitettua ja satamat latauspaikkoinen ovat aina lähellä.

Akkuteknologian kehittyessä ja halventuessa tullaan tilanteeseen, jossa Suomen markkinoilla suosituin veneluokka, eli 5-6 metriset liukuvat ja monikäyttöiset perämoottorilla varustetut avoveneet alkavat sähköistyä. Jossain vaiheessa markkinoille ilmestyyneen ”kansansähköveneitä”. Myös vanhojen polttomoottorikäyttöisten veneiden sähkökonversiot tulevat yleistymään edellyttäen osaavia palveluntarjoajia. Myös latausverkosto tulee kehittymään sähköistymisen rinnalla.

VIHREÄSTI VESILLE, VAIVATTA!

ECO-BOAT-hankkeen kuluttajakyselyn perusteella moni veneilijä suhtautuu myönteisesti veneiden yhteiskäyttöön. Veneilijälle myydään veneen käyttöä eikä veneilijän tarvitse omistaa venettä. Vuokraveneily mahdollistaa veneilykokemuksen myös niille, jotka eivät pysty tai viitsi omistaa omaa venettä.

Ympäristön kannalta onkin suotavaa, että veneiden käyttöaste kasvaa. Jos vuokravene on vielä sähkökäyttöinen, käyttöasteen nostaminen pienemmillä käytönaikaisilla päästöillä ikään kuin tuplaa ekopotentialin. Tästä esimerkkinä on vuokrapalvelu Skipperin kehitteillä olevat hitaat vuokrauskäyttöön tarkoitettut veneet².

HAASTEENA LAINSÄÄDÄNTÖ

Ekopotentialin tuplaavat sähkökäyttöiset vuokrapalvelut joutuvat kuitenkin rajaamaan asiakaskuntansa vain veneilytaitoihin, sillä veneen kuljettaminen edellyttää veneilytaitoja. Miten veneilyelämyksen voi tarjota ihmisille, jotka ovat kiinnostuneita kokeilemaan veneilyä, mutta eivät omaa veneilytaitoja eivätkä varsinkaan halua omistaa venettä? Tätä potentiaalista joukkoa voi kutsua vaikkapa sitoutumattomiksi kokeilijoiksi. He haluavat vaihtavan ja turvallisen veneilykokemuksen, mutta eivät omaa veneilytaitoja.

Autonomiset veneet mahdollistavat veneilyelämyspalvelut merkittävästi suuremmalle joukolle. Jo nyt käytössä on Vaasassa kehitetty autonominen vene, joka mahdollistaa veneiden liikkumisen ilman kipparia³.

Autonomisten veneiden sensorit, tekoäly, ennalta ohjelmoidut reitit ja useiden veneiden samanaikainen valvonta etävalvomosta varmistavat turvallisen etenemisen. Tällä hetkellä laki kuitenkin estää ilman kipparia liikkuvat veneet. Kun lainsäädäntö kehittyy sallivampaan suuntaan ja autonomiset veneilypalvelut yleistyvät, suuren yleisön käsitys veneilystä muuttunee dramaattisesti.

Kuka tahansa voi lähteä vesille vaikkapa piknik-risteilylle tai ehkäpä yhden yön all-inclusive -luontoristeilylle autonomisessa aluksessa.

LÄHTEET:

- 1) <https://www.traficom.fi/fi/ajankohtaista/vesikulkuneuvojen-maara-rekisterissa-kasvaa-veneet-vaihtavat-yha-useammin-omistajaa>
- 2) <https://www.sttinfo.fi/tiedote/skipperi-tuo-harvinaiset-sahkovenet-yhteiskayttoon-suomeen?publisherId=69819219&releaseId=69932674>
- 3) <https://callboats.com>

Hanke rahoitetaan REACT-EU-välineen määrärahoista osana Euroopan unionin COVID-19-pandemian johdosta toteuttamia toimia.

ECOBOAT

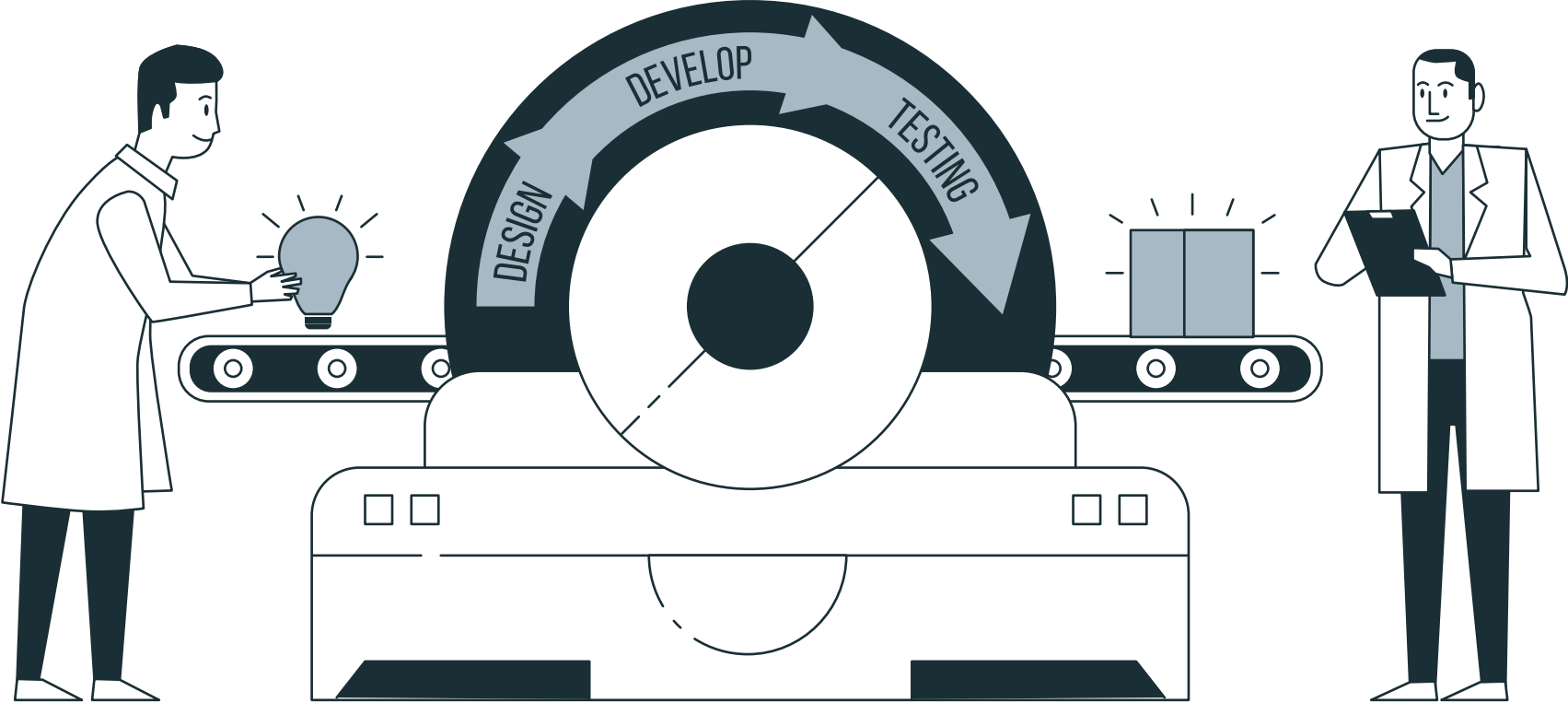
Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

SUSTAINABLE PRODUCT-SERVICE SYSTEM DESIGN

Co-creating and demonstrating complex industrial systems

Miia Lammi

The need of sustainable, digital and systemic transformation of industry is urgent due to the climate change as well as energy, material and component shortage. Manufacturing companies are motivated to develop services next to their products to comply with the changes in the business environment. These products-service systems (PSS) have significant ecological potential as products are designed, used, maintained, recycled appropriately and remote solutions support customers’ business operations. However, companies are struggling to implement PSS strategies due to complex transition process requiring significant changes in business.

	METAL	TRANSPORTATION	CONSTRUCTION
ECOSYSTEMS	Simulations for collaboration		
BUSINESS	Customer engagement for transformation		
SOLUTIONS	Concept generation for value creation		
RDI PRACTISES	Research competences and dissemination for PSS adoption		

Figure. Approaches of DesignPSS project

RDI BOOST

Design Centre MUOVA got significant funding from Ministry of Education and Culture to Design for Design PSS project, which aims at improving research capabilities, quality and impact of cross disciplinary RDI activities in PSS design. In 2023-2035 we boost digital servitization and sustainable development in the industry by integrating design, business and technological competences in developing sustainable and digital business. The project develops research practices for collaboration and disseminate new knowledge, demonstrations and competences to the industry.

DESIGNING SYSTEMIC SOLUTIONS

DesignPSS opens opportunities for sustainable innovations on the levels of products, business and ecosystems through design as an integrative activity. The project focuses on design practices, processes and methods

for customer-orientation, creativity, and efficiency. It highlights the role of visualisation, co-creation and quick prototyping for facilitating innovation. Through design approaches, the project fosters innovation competences related to sustainable development, digitalisation, servitisation, XR and databased systems.

COLLABORATION WITH INDUSTRIES

The project results in new RDI competences and practices as well as a PSS design toolbox containing design methods for digital servitization for sustainability. The identified ecosystems for the project collaboration are transportation, construction and metal industry, which all has critical role in decreasing environmental impact. The direct impact of the project is innovation for digital and low carbon industry. It also establishes long-term capabilities for international and national research collaboration and transformative RDI activities.

PLAN B

LIIKETOIMINNAN KÄÄNNEKOHTA

Jari Ratilainen
Yrityshautomotoiminnan vastaava
Projektipäällikkö

Startup-yritysten kanssa alkuvaihe on täynnä tuotteen tai palvelun määrittelyä ja suunnan selkeyttämistä. Hautomotoiminnassa aloittavat startupit käyvät läpi useita käännekohtia, kun ideasta tai aiotusta kohdemarkkinasta löytyy yllättäviä piirteitä. Toisinaan törmätään tilanteeseen, jossa pienillä ohjaustoimilla ei kuitenkaan löydetä riittävää luottamusta toimivasta konseptista tai suunniteltava tuote tai palvelu ei vastaa markkinoiden tarpeeseen. Tällöin haetaan mahdollisuutta isommasta muutoksesta. Perustavalla tavalla tehtävää suunnanmuutosta kutsutaan usein pivotiksi.

MERKITTÄVIÄ SUUNNANMUUTOKSIA

Muutos on arkipäivää myös vakiintuneissa yrityksissä. Pivotointi saattaa nousta vaihtoehdoksi, kun asiakkaissa tai liiketoimintaympäristössä tapahtuu merkittävä muutos tai yrityksen palvelusta tai tuotteesta nousee uusia merkittäviä piirteitä uutena mahdollisuutena.

Vahva ymmärrys omasta tuotteesta ja tavoiteltavista asiakkaista lisäävät muutoksen vaikutusmahdollisuuksia sekä pivotin onnistumista käännekohtassa.

TESTAAMINEN JA VALIDOINTI OVAT AVAINASEMASSA, TEHTIIN MUUTOKSIA SITTEN TUOTTEeseen, PALVELUUN TAI TAVOITELTUUN MARKKINAAN

ESIMERKKEJÄ PIVOTTI-KÄÄNNÖSKOHDISTA

- Tuotteessa tai palvelussa tunnistetaan merkittävä uusi ominaisuus tai piirre
- Harjoitettava liiketoiminta ei ole nykyisessä muodossaan taloudellisesti kannattavaa
- Markkina ei reagoinut odotetulla tavalla
- Kilpailijoiden suorituskyky on jatkuvasti paremmalla tasolla
- Yrityksen kehityskulku sakkaa

Muutokset saattavat tuoda ristiriitaan yrittäjän vankkumattoman vision ja rakkauden omaan tuotteeseen ympärillä olevaan todellisuuden kanssa. Merkittävä muutos saattaa koskettaa liiketoiminnan ja yrityksen rakenteita, liiketoimintamallia, strategiaa, tuotteita tai palveluita sekä ihmisiä.

MUOTOILU TUKEE STRATEGISTA MUUTOSTA, VISIOSTA TINKIMÄTTÄ

Käännekohdassa muotoilu tarjoaa näkemystä muutokseen, vision ja mission fokukseen sekä toiminnan määrittelyyn. Lean Startup-filosofia puolestaan vaatii soveltajaa kyseenalaistamaan ydinidean ja siihen liittyvät olettamukset sekä suunniteltavan tuotteen ominaisuudet ja toiminnallisuudet.

Asiakkaan ja käyttäjän ymmärtäminen auttaa. Ketterällä kokeilulla ja käyttäjätestauksella validoidaan se, mikä toimii, tai ei toimi. Joskus kohderyhmän uudelleen määrittely aikaansaa muutoksen ilman, että tuotteeseen tai palveluun tehdään merkittäviä muutoksia.

Kehitystyön yhteydessä testaaminen ja validointi ovat avainasemassa, tehtiin muutoksia sitten tuotteeseen, palveluun tai tavoiteltuun markkinaan.

LÄHTEET

Agraval, Vikas (2020) How to Pivot Successfully in Business. Forbes
Fuchs, Jay (2022) When, Why, & How to Pivot a Startup Business. Hubspot.

STARTUPISTA MENESTYKSEEN

Tommi Siljamäki

Hieman alle kahdeksan vuotta sitten keskustelin ensi kerran Matti Rita-Kasarin ja Vilppu Vuorisen kanssa West Coast Startup -kasvuhautomon järjestämässä tilaisuudessa, jossa he olivat sparrattavana perustamansa yrityksensä suhteen. Jubic Oy oli tuolloin ottamassa ensimmäisiä askeliaan ja toiminta oli vasta hahmottumassa. Paljon on ehtinyt tapahtua tuosta hetkestä. Tänä vuonna yrityksen liikevaihto on noin 1,3 M€ ja työllistää 16 henkilöä. Hiljattain Jubic siirtyi osaksi 550 henkilöä työllistävää ohjelmistoyhtiö Pinjaa.

OPISKELIJOISTA YRITTÄJIKSI

Rita-Kasarille ja Vuoriselle olisi ollut kysyntää palkkatöihin, mutta kaverukset päättivät ottaa opintojen jälkeen ohjat omiin käsiinsä ja perustaa oman yrityksen. Uransa alussa Jubicin palvelutarjonta haki vielä muotoaan, mutta kirkkaana oli jo tuolloin perustajien roolit ja asiantuntemus yrityksessä. Molemmilla oli ohjelmistoalan koulutus Vaasasta ja Rita-Kasari keskittyi projektointiin ja myyntiin alusta asti samalla, kun Vuorinen vastasi teknologisesta puolesta.

Yrityksen toiminta vakiintui nopeasti ja painopiste löytyi teollisuuden ohjelmisto- ja analytiikkaratkaisujen parista. Jubicin palvelut tarjoavat ratkaisuja digitaaliseen toimitusketjuun hankinnan, suunnittelun, valmistuksen, toimituksen ja laadunvalvonnan saralla. Huolimatta yrityksen kasvusta kahden hengen toimistosta yli tusinan työllistäväksi ohjelmistotaloksi, on yrityksen toiminta pystytty pitämään joustavana ja nuorekkaana.

YHTEISTÄ TEKEMISTÄ

Ensimmäisen sparraustilaisuuden jälkeen yhteistyö Muovan ja Jubic Oy:n välillä on kasvanut hiljalleen. Yhteinen tekeminen on sisältänyt palvelutarjonnan kehittämistä sekä näkyvimpänä osana yrityksen visuaalisen ilmeen ja brändin uudistamisen.

- Uusi logo ja kotisivujen ilme ovat hyvin onnistuneita. Moderni ja raikas ilme, joka on meidän yrityksen näköinen, korostaa Matti Rita-Kasari.

Yhteistyö on ollut luontevaa ja matkan varrella on kohdattu myös molempia tahoja yhdistävissä asiakasprojekteissa. Muovan ja Jubicin osaamisalueet ovat erilaiset, mutta toimijoita yhdistää valmistava teollisuus toimintakentänä. Yhteistä on myös ketterä ja aktiivinen lähestymistapa uusiin kehityskohteisiin ja asiakasprojekteihin, minkä johdosta yhteinen sävel on ollut helppoa löytää.

- Täydennämme toistemme osaamista, mikä luo mahdollisuuksia mielenkiintoiselle yhteistyölle, Rita-Kasari toteaa.

MENESTYKSEN POLKU

Jubic on nyt käännekohdassa. Yritys on hiljattain liittynyt osaksi ohjelmistoyhtiö Pinjaa, mikä tuo varmasti uusia asioita tullessaan. Toiminta jatkuu vahvan osaamisen ja kokemuksen ohjaamana, mutta taustalla on nyt entistä leveämmät hartiat, mikä avaa uusia mahdollisuuksia Pinjaksi muuttuneelle Jubicille. Mielenkiintoista on nähdä missä uudet Pinjalaiset ovat seuraavan kahdeksan vuoden kuluttua.

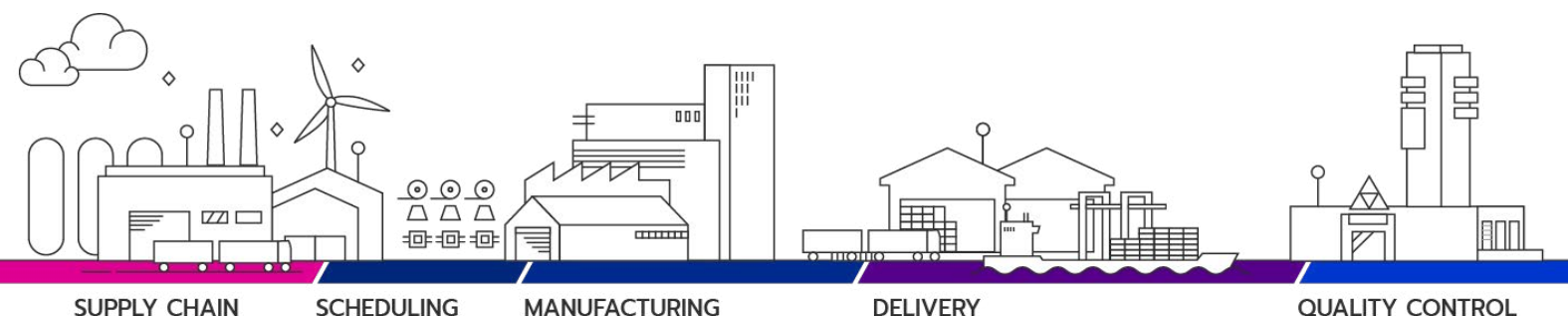
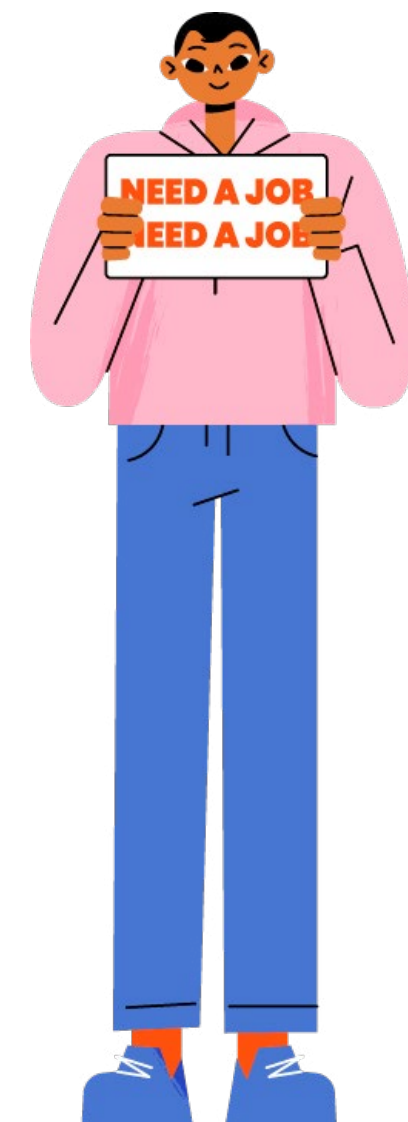
ALUEELLINEN VETOVOIMA KÄÄNTYY KASVUKSI

Timo Ylikangas

Tulevaisuus näyttää siltä, että suurimpia kasvun haasteita, ainakin Pohjanmaalla, on kilpailu osaavasta työvoimasta. Alueiden välistä kilpailua voidaan tarkastella kokonaisuutena, jossa eri elementit nähdään rakennuspalikoina, alueen veto- ja pito-voiman osina. Alueen vetovoima tukeutuu vahvasti alueen ja sen toimijoiden kilpailukykyyn ja vetovoimaan.

Keskeisiä elementtejä kilpailukyvyn rakentamisessa ovat työpaikat, koulutusmahdollisuudet, elinympäristö ja jatkuvuus – turvallisuus. Osaajien houkuttelun ja pitämisen kannalta tarvitaan lisää työnteon paikkariippumattomuutta etenkin vaativissa asiantuntijatehtävissä.

Pääpaino on silti kyvyssä vastata sekä työntekijöiden että -antajien odotusten kohtaamiseen. Tarkasteltavia asioita ovat esim.; palkka, asunto ja erilaiset palvelut, kuten päivähoito, koulutus, terveyspalvelut ja muu tarvittava palveluinfrastruktura sekä sosiaalinen osallistuminen. Tämän yhtälön ratkaiseminen edellyttää alueen kaikkien toimijoiden yhteistyötä.

ALUEELLINEN VETOVOIMATYÖ - OSAAJAT

Kuka johtaa vetovoimatyötä? Osaajien veto-voimaa voisi kehittää elinkeinoelämävetoi-
sessa hankkeessa, jossa kunnat osallistuvat
asuinalueina. Kärkialat, uramahdollisuudet
maakunnassa, yhtenäinen työssäkäyntialue
loisivat kokonaisuuden, jossa on myös moni-
puolista vapaa-ajan tarjontaa.

Hankkeessa palvelujen keskiöön nostettaisiin
potentiaalisen muuttajan ja tämän perheen
tarpeet käyttäjälähtöisesti. Pidetään kiinni ih-
misistä. Ymmärretään viihtyvyyden merkitys
työntekijöiden puolisoille ja lapsille.

Ulkomaalaisille perheille uudet mahdollisuu-
det ovat vieläkin tärkeämpiä. Kasvun mahdol-
listaminen ulkomaisen työvoiman hankinnalla
vaatii pitkäjänteistä työtä ja panostuksia, ko-
konaisuuteen.

Vetovoimainen maakunta voisi imitoida hyvin-
vointialueiden rakennetta, joka tukee kuntia
suunnittelemaan laajempia palvelukokonai-
suuksia. Kuinka kunnat voivat täydentää tois-
tensa vetovoimaa? Ajattelun seurauksena
työssäkäyntialueen laajentuminen vahvistuisi.
Perinteinen kilpailu asukkaiden ja yritysten
määristä on luonnollinen seuraus alhaisen
veroäyrin tavoittelusta. Vetovoimaisen kasvun
Pohjanmaa päästää irti yksittäisten kuntien
vetovoiman määritelmistä ja turhasta keski-

näisestä kilpailusta. Muotoillaan tavoiteltavia
osaajia ja yrityksiä varten kokonaispaketti
kuntapäätäjien ja yritysten yhteistyönä.

MAAKUNNALLINEN VETOVOIMA - YRITYKSET

Miksi ei tavoitella alueellista identiteettiä val-
takunnan yritysystävällisimpänä maakuntana.
Osaajien lisäksi olisi huolehdittava siitä, että
yrityksillä on mahdollisuus osallistua TKI- ja
innovaatiotoimintaan. Kehittämään omaa toi-
mintaa ja toiminaan kansainvälisillä markki-
noilla.

Haasteena tunnistetaan pk-yritysten tki- ja
innovaatiotoiminnan rahoituksen saatavuus
ja itse rahoitusosaaminen. Suurininvestointien
osalta samanlaisia haasteita ei aina ole, mut-
ta etenkin bio- ja kiertotalouden mahdolli-
suuksien hyödyntäminen sekä digitalisaation
lisääminen edellyttävät usein merkittäviä in-
vestointeja.

Miten lisätään alueen kiinnostavuutta sekä
kansallisten että kansainvälisten rahoittajien
houkuttelemiseksi? Voiko hanketyön avulla,
kehittää rahoituksen osaamista ja rakentaa
näkyvyyttä erilaisiin rahoittajiin nähden ja/
tai vahvistaa entisestään alueen kokeilevaa
start up -toimintaa tukevaa innovaatiokult-
tuuria. Näin voidaan tukea elinkeinoelämän
uudistumista, monipuolistumista ja luontaises-
ti houkutella sijoittajia alueelle. Toimenpiteet
edellyttävät alueellisen yhteistyön lisäämistä
ja keskinäistä yhteistyötä esimerkiksi riittävän
kriittisen massa aikaan saamiseksi.

TKI -toimijoiden ja oppilaitosten osalta tarvi-
taan panostuksia monipuoliseen ja avoimeen
hautomo- ja kiihdyttämötoimintaan. Mahdol-
lisuutena olisi myös veturiyritysten ympärille
rakennettavat verkostot. Maailma on kään-
nekohtassa ja täynnä uusia mahdollisuuksia
alkaen vihreämmästä tulevaisuudesta ja NA-
TO-jäsenyydestä.

ALUEIDEN VÄLISEN VETOVOIMAKISAN LÄH- TÖKOHTIA

Kilpailukyky: maakunnan elinvoima sekä yri-
tysten kehittymismahdollisuudet ja investoin-
nit.

Uudet osaajat: nuoret, ammatinvaihtajat ja
maahanmuuttajat.

Kohtaanto-ongelma: koulutus, henkilökohtai-
nen valmius, kyky nähdä valmistuneen poten-
tiaali.

Päätoimittaja | Miia Lammi | miia.lammi@muova.fi | +358 50 408 4969
FM (viestintä, multimediajärjestelmät) Miia Lammi toimii MUOVAssa kehittäispäällikkönä. Hän suunnittelee ja johtaa TKI-hankkeita ja toimii palvelumuotoilun tutkijana ja asiantuntijana

Tommi Siljamäki | tommi.siljamäki@muova.fi | +358 50 573 4003
TaM (teollinen muotoilu) Tommi Siljamäki toimii MUOVAssa muotoilupäällikkönä. Hän organisoii MUOVAn yrityspalvelutoimintaa ja yrityskehityshankkeita sekä toimii muotoilujohtamisen asiantuntijana TKI-hankkeissa.

Jari Ratilainen | jari.ratilainen@muova.fi | +358 40 182 9027
HTM (hallintotieteet) Jari Ratilainen toimii MUOVAssa West Coast Startupin päällikkönä. Hän valmentaa yritystiimejä ja kehittää TKI-projekteissa yritysten liiketoimintaa.

Sanna Peltonen | sanna.peltonen@muova.fi | +358 50 408 3638
KTM (markkinointi) Sanna Peltonen toimii MUOVAssa erikoistutkijana ja projektipäällikkönä. Hän toimii asiakaslähtöisen tuote- ja palvelukonseptoinnin tutkijana ja asiantuntijana sekä projektipäällikkönä IX3 ja React2Market-hankkeissa.

Timo Ylikangas | timo.ylikangas@muova.fi | +358 207 663 654
KTM (oikeustiede, laskentatoimi) ja eMBA (yrittäjyys) Timo Ylikangas toimii MUOVAssa projektipäällikkönä. Hän suunnittelee luovia aloja ja digitalisaatiota tukevia hankkeita sekä tukee mm. start-up -toimintaa ja pelialan toimintojen soveltamista uusille alueille.

Carmen Vendelin-Laukkanen | carmen.vendelin-laukkanen@muova.fi | +358 207 663 419
Carmen Vendelin-Laukkanen is a project specialist at Muova working primarily on international projects. Her background is in art history and museum fields.

Tanja Oraviita | tanja.oraviita@muova.fi |
MA (taiteiden maisteri) Tanja Oraviita toimii MUOVAssa kansainvälisten projektien projektipäällikkönä. Hän huolehtii niin kansainvälisten hankkeiden suunnittelusta, johtamisesta kuin muotoilullisten ja luovien näkökulmien tuomisesta kansainvälisiin hankkeisiin.

Janne Pekkala | janne.pekkala@muova.fi | +358 50 408 3391
TaM (teollinen muotoilu) Janne Pekkala työskentelee MUOVAssa päämuotoilijana. Janne on tuotekonseptoinnin asiantuntija ja on erikoistunut teollisten tuote-palvelujärjestelmien muotoiluun.

Annika Hissa | annika.hissa@muova.fi | +358 50 568 5863
KTM (markkinointi). Annika Hissa on Muovan johtaja. Hän on kiinnostunut kehittämään avointa, vuorovaikutteista ja innostunutta työyhteisöä ja inspiroivaa yhteistyötä kumppaniverkostoissa.

Taitto & graafinen suunnittelu | Veera Hautala | veera.hautala@muova.fi
Veera toimii MUOVAssa muotoilijana (AMK, tuote- ja palvelumuotoilu). Hän työskentelee TKI-hankkeissa sekä yritysprojekteissa. Erityisesti hän on kiinnostunut asiakaslähtöisestä palvelusuunnittelusta ja visuaalisesta suunnittelusta.

Muovaaja 2/2022
Joulukuu 2022

Julkaisija: Muotoilukeskus MUOVA /
Vaasan ammattikorkeakoulu

Yhteystiedot: mia.lammi@muova.fi
Wolffintie 36 F 11, 65200 Vaasa

ISSN: 2489-4508
ISBN: 978-952-5784-64-0

DESIGN CENTRE MUOVA | VAASA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES